



PBV-16080002030301 Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December - 2018

Advanced Cost Accounting

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગ રૂપે છે.

- 1 સંયમ કંપની લિ. પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિથી ઘણા સમયથી કાર્ય કરે છે. તેના પડતરના હિસાબો પરથી માર્ચ, 2018 અંગે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે. 20

વિગત	બજેટ	ખરેખર
કામકાજના દિવસો	25	26
કામકાજના કલાકો	30,000	33,000
ઉત્પાદનના એકમો	30,000	32,500
શિરોપરી ખર્ચા :	રૂ.	રૂ.
સ્થિર	45,000	50,000
ચલિત	60,000	68,000

ગણતરી કરો :

- (1) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચના વિચલનો.
(2) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચના વિચલનો.

અથવા

- 1 (અ) એક કારખાનામાં જુન, 2018ના અંદાજપત્રીય અને ખરેખર ઉત્પાદન અંગેની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે : 10
- એક એકમના ઉત્પાદન માટે પ્રમાણ સમય = 20 કલાક.
 - અંદાજપત્ર મુજબ :
 - (1) ઉત્પાદન 600 એકમો
 - (2) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 15,600
 - મહિના દરમ્યાન :
 - (1) ખરેખર ઉત્પાદન 500 એકમો
 - (2) ખરેખર ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 14,000
 - (3) ખરેખર થયેલ કલાકો 9,000 કલાક

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી શોધો :

- (1) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- (2) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ-ખર્ચ વિચલન
- (3) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ કાર્યક્ષમતા વિચલન

(બ) એક કારખાનામાંથી નીચેની વિગતો મેળવવામાં આવે છે.

10

વિગત	અંદાજપત્રીય	ખરેખર
મે માસ માટે :		
એક એકમના ઉત્પાદન માટે		
પ્રમાણ કલાકો	10	—
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	10,000	12,000
ઉત્પાદન (એકમો)	2000	2100
ખરેખર થયેલ કામના કલાકો	—	22,000

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી શોધો :

- (1) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- (2) જથ્થા વિચલન
- (3) ઉત્પાદન શક્તિ વિચલન
- (4) કાર્યક્ષમતા વિચલન

2 (અ) સલોની કંપનીના એપ્રિલ, 2018ના વેચાણના આંકડા નીચે મુજબ છે.

10

વસ્તુ	પ્રમાણ			ખરેખર		
	જથ્થો (એકમો)	કિંમત રૂ.	રકમ રૂ.	જથ્થો (એકમો)	કિંમત રૂ.	રકમ રૂ.
A	1,000	12	12,000	1,200	13	15,600
B	600	15	9,000	400	14	5,600
કુલ	1,600		21,000	1,600		21,200

વેચાણ અંગેના વિચલનો શોધો.

(વેચાણ મૂલ્ય આધારીત)

(બ) નીચેનું કોષ્ટક અમુક ચોક્કસ સમય માટેના અંદાજીત પ્રમાણ વેચાણ અને ખરેખર વેચાણના આંકડા દર્શાવે છે. તેના આધારે વેચાણ કિંમત, જથ્થા અને મિશ્રણ વિચલનો ગણો.

10

વસ્તુ	અંદાજીત પ્રમાણ			ખરેખર	
	જથ્થો	એકમ દીઠ કિંમત (રૂ.)	કુલ (રૂ.)	જથ્થો	કુલ (રૂ.)
X	3000	30	90,000	3500	1,22,500
Y	2000	20	40,000	2400	60,000
Z	1000	10	10,000	500	2,500

અથવા

2 એક કંપની તેના 2017ના વર્ષના વેચાણ અને નફાની માહિતી નીચે મુજબ આપે છે : 20

બજેટ મુજબ

વસ્તુ	વેચાણ			પડતર	
	એકમો	એકમ દીઠ રૂ.	કુલ રૂ.	એકમ દીઠ રૂ.	કુલ રૂ.
અ	12,000	5	60,000	4	48,000
બ	8,000	10	80,000	8	64,000
કુલ	20,000		1,40,000		1,12,000

ખરેખર

અ	15,000	4.50	67,500	3.50	52,500
બ	7,500	12.00	90,000	8.50	63,750
કુલ	22,500		157,500		1,16,250

નફાગાળા પદ્ધતિથી વેચાણના વિચલનો શોધો :

- (1) કુલ વેચાણ ગાળા વિચલન
- (2) વેચાણ ગાળા કિંમત વિચલન
- (3) વેચાણ ગાળા જથ્થા વિચલન
- (4) વેચાણ ગાળા મિશ્રણ વિચલન
- (5) વેચાણ ગાળા પેટા જથ્થા વિચલન

3 પ્રસૂન એન્જિનિયરીંગ લિમિટેડ જુદા-જુદા પ્રકારના મશીનોનું ઉત્પાદન કરે છે. 15
નીચેની પ્રાપ્ત માહિતી પરથી "RATHI" બ્રાન્ડ મશીનની સરેરાશ ઉત્પાદન પડતર
શોધો :

- જ્યારે:
- (i) 4 મશીનોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવે.
 - (ii) 8 મશીનોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવે.

મશીન દીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ. 8,000
દરેક કલાક દીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. 25
પ્રથમ મશીનના ઉત્પાદન માટે જરૂરી માનવ કલાકો	500
અનુભવ વક્રનો દર	80%

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ :

– 5 મશીનનાં ઉત્પાદન સુધી	રૂ. 12,500
– 5 થી વધુ પરંતુ 8 મશીનના ઉત્પાદન સુધી	રૂ. 16,000

આ ઉપરાંત જ્યારે અનુભવ વક્ર દર 90% લાગુ પડતો હોય ત્યારે આઠમા મશીનની ઉત્પાદન પડતર શોધો.

અથવા

- 3 માહેશ્વરી કંપની બે વસ્તુઓ A અને B બનાવે છે. જેમાં એક સરખા સાધનો અને એક સરખી પ્રક્રિયાનો ઉપયોગ થાય છે. એક વર્ષ દરમિયાન તેની ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે. 15

વસ્તુ	A	B
ઉત્પાદનના એકમો	15000	21000
એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાકો	3	6
એકમદીઠ યંત્ર કલાકો	9	3
વર્ષ દરમિયાન કરેલ ગોઠવણી સંખ્યા	30	120
વર્ષ દરમિયાન હાથ ધરેલ ઓર્ડર	45	180

પરોક્ષ ખર્ચ નીચે મુજબ છે :

યંત્ર પ્રવૃત્તિને લગતા	રૂ. 6,60,000
ઉત્પાદનમાં ગોઠવણી ખર્ચ	રૂ. 60,000
ઓર્ડર હાથ ધરવાને લગતા ખર્ચ	રૂ. 1,35,000
કુલ	રૂ. 8,55,000

ઉત્પાદનના દરેક એકમ દીઠ પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાતનો દર નીચે મુજબ ગણો.

- (1) પ્રણાલિકાગત પદ્ધતિ પ્રમાણે, જેમાં પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાક દીઠ થાય છે.
- (2) પ્રવૃત્તિ આધારીત પડતર પદ્ધતિને આધારે.

- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) 15

- (1) પડતર ઓડિટના ફાયદાઓ.
- (2) પડતર ઘટાડાનું મહત્ત્વ.
- (3) પડતર અંકુશના હેતુઓ.
- (4) પડતર અંકુશની પૂર્વ શરતો.
- (5) પડતર ઓડિટરની લાયકાત અને ગેરલાયકાત.
- (6) પડતર ઘટાડો અને પડતર અંકુશનો તફાવત.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right indicate full marks of the question.
(2) Necessary calculation as a part of answer.

- 1 Sanyam Company Ltd. is having standard costing system in operation for quite some time. The following data relating to the month of March-2018 is available from the cost records. **20**

Particulars	Budgeted	Actual
Working days	25	26
Operating Hours	30,000	33,000
Output (in units)	30,000	32,500
Overhead exp :	Rs.	Rs.
Fixed	45,000	50,000
Variable	60,000	68,000

Calculate :

- (1) Variable overhead variances.
- (2) Fixed overhead variances.

OR

- 1 (a) The data from the budget and actual data of a factory for June-2018 are as follows. **10**
- Standard time for production of one unit = 20 hours.
 - **Budgeted :**
 - (1) Production 600 units
 - (2) Variable overheads.....Rs. 15,600
 - **During the month :**
 - (1) Actual Production..... 500 units
 - (2) Actual variable overheadsRs. 14,000
 - (3) Actual Hours9,000 hours

From the above details, find out :

- (1) Variable overhead variance.
- (2) Variable overhead expenditure variance.
- (3) Variable overhead efficiency variance.

- (b) The following information is received from a factory. 10

Particulars	Budgeted	Actual
For month of May :		
Standard time for one unit (hours)	10	–
Fixed overheads (Rs.)	10,000	12,000
Production (in units)	2000	2100
Actual hours worked	–	22,000

From the above details, find out :

- (1) Fixed overhead variance.
- (2) Volume variance.
- (3) Capacity variance.
- (4) Efficiency variance.

- 2 (a) Following is the information about sales by Saloni Company in April 2018. 10

Product	Standard			Actual		
	Qty. (Units)	Price Rs.	Amt. Rs.	Qty. (Units)	Price Rs.	Amt. Rs.
A	1,000	12	12,000	1,200	13	15,600
B	600	15	9,000	400	14	5,600
Total	1,600		21,000	1,600		21,200

Calculate sales variance.
(Based on Sales Value)

- (b) The following table shows the budgeted and actual sales for a certain period. 10
Compute sales price, volume and mix variances.

Product	Estimated Standard			Actual	
	Qty.	Price Per unit (Rs.)	Total (Rs.)	Qty.	Total (Rs.)
X	3000	30	90,000	3500	1,22,500
Y	2000	20	40,000	2400	60,000
Z	1000	10	10,000	500	2,500

OR

- 2** A company furnishes details about its sales and profit **20**
for the year 2017 as follows :

Budgeted

Product	Sales			Cost	
	Units	Per unit Rs.	Total Rs.	Per Unit Rs.	Total Rs.
A	12,000	5	60,000	4	48,000
B	8,000	10	80,000	8	64,000
Total	20000		140000		112000

Actual

A	15,000	4.50	67,500	3.50	52,500
B	7,500	12.00	90,000	8.50	63,750
Total	22500		157500		116250

Calculate sales variance on Profit basis method :

- (1) Total sales margin variance.
- (2) Sales margin price variance.
- (3) Sales margin volume variance.
- (4) Sales margin mix variance.
- (5) Sales margin sub-volume variance.

- 3** “Prasoon Engineering Ltd.” manufactures different types **15**
of machinery. From the information given below, find the
average production cost of “RATHI” brand machine.

For : (i) Production of 4 machines
(ii) Production of 8 machines.

Direct material per machine Rs. 8,000

Direct wages per hour Rs. 25

For the production of the first
machine, the necessary human hours 500

Learning curve rate 80%

Fixed indirect exp.

– For production of upto
5 machines Rs. 12,500

– For production of more than
5 machines upto 8 machines Rs. 16,000

Moreover when learning curve rate is 90% in application,
then find the production cost of the 8th machine.

OR

- 3 Maheshwari Company manufactures two product 15
 A and B, for which same equipments and similar processes
 are used. The production datas for the production during
 one year were shown below.

Product	A	B
Unit produced	15,000	21,000
Direct Labour hours per unit	3	6
Machine hours per unit	9	3
Set-ups during the year	30	120
Orders handled during the year	45	180

Overheads are following :

Relating to machine activity	Rs. 6,60,000
Relating to set-ups	Rs. 60,000
Relating to handling of orders	Rs. 1,35,000
Total	Rs. 8,55,000

Calculate the production overhead rate for absorption of
 overhead per unit under.

- (1) Traditional approach, using direct labour hour rate to
 absorb overheads.
 - (2) Activity based costing approach.
- 4 Write short notes : (any **three**) 15
- (1) Advantages of cost audit.
 - (2) Importance of cost reduction.
 - (3) Objectives of cost control.
 - (4) Pre-requisites of cost control.
 - (5) Qualifications and disqualifications of Cost Auditor.
 - (6) Difference between cost reduction and cost control.